

Schimonahia Siluana Vlad

**Toate îmi sunt îngăduite,
dar nu toate îmi sunt de folos**

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Hristofor', written in a cursive style.

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Doxologia
Iași, 2021

Cuprins

Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos	7
Întrebări și răspunsuri	27

Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos *

Ioan Puiu: *Vă spunem încă o dată bine ați venit la o nouă întâlnire organizată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Iași, cu prilejul Postului Nașterii Domnului. Nădăjduim că această întâlnire va fi un adevărat popas duhovnicesc și că, la sfârșitul ei, vom reuși să schimbăm ceva în noi sau măcar să luăm decizia de a îmbunătăți, de a completa sau de a renunța la ceea ce este rău în noi. După ce săptămână trecută ne-am întâlnit în aceeași sală cu domnul Profesor Doctor Pavel Chirilă, care ne-a vorbit despre provocările contemporane ale bioeticii din perspectiva creștină, în seara aceasta am propus ca meditație citatul scripturistic: „Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos”. Pentru că știm cu toții că Dumnezeu ne-a iubit atât de mult, încât ne-a dat două mari daruri: viața și libertatea, libertatea de a alege calea cea strâmtă, dar anevoioasă, care duce către mântuire, calea Luminii, calea vieții, calea binelui, sau calea cea largă, calea minciunii, calea răului, calea întunericului. Ne-a dat această posibilitate de a alege, dar și îndemnul de a urma calea vieții, pentru că, încă din Deuteronom, poporul lui Israel primește porunca sau îndemnul „Astăzi v-am pus*

* Conferință susținută pe 26.11.2008, în Aula Magna a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

în fata viață și moartea, binecuvântarea și blestemul. Alegeți, dar, viața.”. Vedem că societatea contemporană pare puțin bolnavă sau pare că este permisivă cu toate plăcerile care ne îndepărtează de scopul pentru care am fost creați, de a moșteni Împărăția veșnică, a lui Dumnezeu. De aceea în ziua de astăzi, ca și oricând, e nevoie de discernământ, să știm cum să pășim pe calea vieții, cum să ne păzim de obstacolele care ne stau în cale, obstacole care ne opresc de la dobândirea mântuirii. Vedem că astăzi, mai mult ca oricând, toate ne sunt îngăduite, dar să reflectăm și la „Toate ne sunt îngăduite, dar nu toate ne sunt de folos.”

În seara aceasta, alături de maica Siluana Vlad, vom încerca să aflăm cum putem păși pe calea vieții, cum putem să ne ferim de obstacole sau cum putem birui obstacolele care ne împiedică să înaintăm pe această cale.

Maica Siluana: Mă tot gândeam de unde să încep și am vreo 20 de începuturi în cap, așa că vă rog să vă faceți cruce și să vă țineți după mine, că am un stil, poate m-ați mai văzut, m-ați mai auzit, de plec în toate direcțiile odată, de nu mai știe omul ce să mai facă atunci când e lângă mine și când vorbesc, și când lucrez, și când muncesc cu cineva. Da, este foarte greu să facă cineva treabă cu mine, pentru că încep toate treburile odată... Și, m-am gândit că trebuie să fie un defect și că trebuie să mă vindec de acest defect și m-am rugat lui Dumnezeu să mă vindece, dar El n-a voit... A zis că nu tipicul face Liturghia, ci Liturghia rânduiește tipicul și că în tipicul nostru bisericesc ni se explică clar ce să facem, cum să facem, și mai nișel jos, dar destul de accentuat, „sau

cum vrea cel mai mare”. Așa că, vă rog, dacă m-ați invitat, să considerați că sunt cel mai mare, acum, dintre vorbitori... Și, când o să vă vină rândul să vorbiți, chiar dacă n-o să vorbiți pe față, ci o să-mi scrieți biletele, o să fiți voi, fiecare, „cel mai mare”. Așa că, acum vă rog, ori vă rugați să fiu coerentă, ori vă rugați să vă țineți după mine, în orice direcție aș lua-o.

Ziceai de libertate, că Dumnezeu ne-a dat libertate. Toți oamenii doresc libertate, de la copilul mic care se smulge din mâna mamei până la omul matur și stăpân pe toate facultățile sale, dorim să fim liberi. Dar părinții nu ne lasă și ne interzic să fim liberi, nu ne lasă să facem o mulțime de lucruri pe care noi am dori să le facem. De exemplu, am vrea să sărim din pat, am vrea să sărim de pe masă, am vrea să sărim de pe casă, și părinții nu ne lasă. Da, cuvântul Sfântului Apostol – „Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos” – este adevărat și e nevoie să ni-l însușim încă de când suntem la grupa mică. Mama însă n-a citit de la Sfântul Apostol, n-a citit *Epistola I către Corinteni* și nu știe că toate îmi sunt îngăduite, și nu mă lasă să sar în pat, ca să nu cad jos. E aici o parte bună, dar și un risc. Dacă un copil atât de supraviețuiește se întâlnește cu un prieten care îi spune: „Hai să sărim de pe bloc”, el îi poate răspunde: „Nu, că nu mă lasă mama”. Înțelegeți riscul? E aici o dimensiune a tragediei omului: Nu fac asta pentru că *nu mă lasă* Dumnezeu! Nu fac asta pentru că *n-am voie*! Sesizați, vă rog, acest pericol. Pericolul de a ne ghida comportamentul după reguli restrictive și nu după cunoașterea consecințelor,

folosului acestuia. Adică eu n-am renunțat la săritul de pe bloc ca să nu mor și am ales să cobor cu liftul pentru a nu-mi pune viața în pericol, ci pentru că „nu mă lasă mama”. Sau îmi refuz o mulțime de dorințe, o mulțime de tentații pentru că *nu mă lasă cineva*, iar nu pentru că ascultarea lor îmi dăunează și aleg liber să fac cele de folos.

Am întâlnit un elev într-un liceu de înaltă ținută care mi-a spus că el nu-L iubește pe Dumnezeu și că nu vrea să vină la biserică pentru că Dumnezeu nu-l lasă să facă exact ce îi place lui. Mă iertați, dar l-am întrebat ce-i place lui să facă și mi-a zis că-i place să fumeze, îi place să bea și să facă sex. L-am întrebat:

„Ai făcut astea?”

„Da”

„Și? Ți-a făcut Dumnezeu ceva? Te-a pedepsit? Te-a rănit? Te-a trăsnet? Te-a bătut?”

„Nu!”

„Atunci? Ce ai cu El? Vezi bine că nu doar nu te-a pedepsit, dar chiar ți-a lăsat puterea și organele necesare și nu ți-a paralizat simțurile plăcerii.”

„Da, dar zice că e păcat și că păcatul aduce moarte!”

„Asta e adevărat și numai tu alegi moartea sau viața, alegând să faci voia Lui sau păcatul”.

Erau deținuți care mă întrebau în penitenciar: „Ce fel de Dumnezeu e Țăsta care nu a oprit mâna care a înfipt cuțitul?”. Acesta este Dumnezeul nostru, Care ne-a dăruit libertatea, fără de care nu am fi ființe spirituale, ci doar biologice. Suntem oameni și asta înseamnă că suntem

liberi. Suntem liberi și să alegem calea cea strâmtă care duce la mântuire.

Dacă nu fac un păcat pentru că mi-e frică de Dumnezeu în sensul acesta juridic, cum mi-e frică de câini, nu o să intru în rai fiindcă mi-e frică că mă vede și Își aduce aminte că, atunci când eram la grădiniță, am tras-o de păr pe Măriuca. Că le ține minte pe toate Dumnezeu. Știți, nu? Să ne scoatem din cap acest „Dumnezeu” care ne pândește, care ne pedepsește, acest „Dumnezeu” care nu ne lasă. Dumnezeu ne învață, mama ne învață că nu e bine să sari din pat, că îi e frică că ai să cazi și a să te lovești. Și [copilul] sare, cade, se lovește, descoperă legea gravitației și pe urmă, când îl va invita cineva să sară de pe bloc, nu mai sare, pentru că a descoperit legea gravitației căzând de pe canapea pe un covor destul de pufos, și chiar dacă nu este covor, copiii sunt bine ținuti de îngerul păzitor. Ei sunt păziți; rar se întâmplă ca un copil mic să pățească accidente sau să se rănească grav, deși se mișcă cu o viteză pe care o cunoașteți și se expune la accidente așa cum bine ați văzut. Așa că aș vrea să urmărim acest gând: că mie îmi sunt multe, toate îmi sunt îngăduite; vine nihilistul, vine omul citit și deștept: „Care toate? Mie Dumnezeu nu îmi dă voie să zbor decât cu avionul? Nu? Nu am voie să trăiesc câți ani vreau eu. Nu îmi este îngăduit să privesc 70 de femei”. Nu că nu îl lasă legea sau Dumnezeu; nu a găsit 70 să le convingă și nu are această putere de cucerire, și atunci trebuie să mă întorc la mine și să văd ce e acest „tot” care îmi este îngăduit.

Când zic „toate îmi sunt îngăduite”, când Apostolul vorbește cu mine: „Toate îmi sunt îngăduite”, sunt tentată

să fac o listă. Care toate? Pentru că, dacă sunt toate, înseamnă că sunt numărabile, că sunt finite și, atunci, oricât ar fi de multe, acestea îmi sunt numărate. Eu pot să fac într-o oră doar anumite lucruri. Trebuie să aștept să treacă ora aceasta ca să le fac și pe celelalte. Deci pot face un anumit număr de lucruri și fapte, pot gândi un anumit număr de gânduri, pot face – și bine, și rău – doar o anumită cantitate de fapte. Deci sunt limitat și atunci nu sunt liber. Păi ce fel de libertate este aceasta, dacă ai voie numai atât? Și dacă aceasta este libertatea mea, de ce sunt nemulțumit că am voie numai atât? De nu mă satur cu nimic? Și în infinitul mare și în infinitul mic sunt la fel de nesățios. A, dacă aș face facultatea de fizică? Dar dacă aș face și masterat? Și mai fac un masterat, și mai fac un masterat, și aș mai face o facultate, dacă tot nu am ce face între timp și mama tot se ocupă de mine. Mai vreau o mașină, mai vreau una. Vreau o carte, și mai vreau una. O carte – e bine să mai avem una, că știți că era pe vremea comunismului un banc: un polițist cu un alt polițist voiau să îi cumpere un cadou șefului. Acuma am văzut că toată lumea cumpăra cărți. „Nu, nu, că șefu’ are una, nu putem să îi cumpărăm două.” Deci cu cărțile merg și mai multe.

Așadar, atunci când caut libertatea și îmi permit să merg până în limitele minții mele, acelea în care semăn cu Cioran, cu marii noștri, nebunii noștri gânditori, eu mă voi răzvrăti. Ce fel de libertate este aceasta, când totul acesta poate fi numărat? Chiar dacă în spațiu ar fi mai mult, în timp oricum este limitat. Și mă revolt, și mă împotrivesc, și sunt nemulțumit, pentru că am conștiința

în adâncul sufletului meu că nu îmi ajunge. Acest „mult”, acest „toate” nu îmi ajunge. Acestea toate „nu îmi sunt de folos”, ne învață Apostolul. Nu îmi sunt de folos. Tot ce îmi este îngăduit nu îmi este de folos dacă folosul meu este acela de a fi și de a avea. Eu nu pot să zic că sunt mulțumit și că mi-a fost de folos să am multe. Că zice omul: „Ei, da, nu iau nimic cu mine pe lumea cealaltă. Toate rămân la feciorul meu” – el le dă, le joacă la noroc, și degeaba le-am adunat, degeaba am trăit mult, degeaba am făcut, degeaba am luat. Și ați văzut că și slujba noastră de înmormântare, și cântecele populare de moarte ne amintesc ce e viața, ce e cu tine.

Și atunci, cum să fiu mulțumit cu multul pe care îl am? De aceea e bine ca, atunci când ne apucă câte o deznădejde că n-am aia, să zic: „Și? Dacă aș avea-o?!”. Sunt oameni care au vocația fericirii și orice dorință li s-ar împlini, sunt nefericiți. Vai, dacă m-aș mărita cu Ionel? Și se mărită. Și în loc să se bucure, zice: „Vai, dacă știam cum e Ionel, nu-l mai luam”. Și poate că Gheorghită e mai bun, și îl lasă pe Ionel, îl ia pe Gheorghită. Asta-i mai rău; ba mai mult decât atât, parcă s-au vorbit între ei și au aceleași defecte. Și atunci câți să iei? Că, la un moment dat, nu mai găsești liberi, că sunt toți însurați. La un moment dat, nu te mai ia nimeni. Și oricum nu ai cum să verifici pe toată lumea și să îți împlinești acest dor de absolut, de mai mult.

Așa că să vedem ce fel de Dumnezeu este Acesta care îmi spune: „Alege viața”, și îmi dă o porție așa mică – câteodată de 2 ani, câteodată de 20, câteodată de 100. În clipa în care am murit, dacă asta e tot, care e diferența

dintre o viață de 2 ani și una de 200 de ani? Niciuna, nu mai este. Dacă ne-am dus în „neființă”, cum zic unii. Dar nici să ne pregătim pentru veșnicie făcând un inventar: „am făcut 7 mătânii, am aprins 28 de lumânări, l-am iertat pe Gheorghe, am dat de pomană 7 covrigi. Mai trebuie, Doamne, ceva sau să mă opresc?”. Sunt oameni care se îngrijesc de viața veșnică și își fac parastasele de acum. Știți? Foarte multe băbuțe își parastasul pentru 40 de zile, pentru un an, pentru doi ani, pentru trei ani; s-a pus bine cu Domnul, nu riscă să rămână fără parastas. Sigur își pune și poza pe cruce, locul e îngrădit bine, își pune și placa, pentru ca nu cumva să ajungă la Înviere și să fie de beton tare și să nu poată ieși pe acolo; dar poate vine îngerul și o ridică.

Atunci de la geniu până la omul cel mai simplu și cel mai smerit, toți ne zvârcolim de nemulțumire că nu ne ajunge ce avem, și nici dacă ne-ai da, tot nu am fi mulțumiți. Poate vine cineva înțelept și spune: „Dacă te-ai mulțumi cu puțin...”, și mă prefac un an, doi, trei că mă mulțumesc cu puțin și descopăr că am niște cute în jurul gurii și mă uit la ceilalți cu „dragoste”: „La uită-te la ăla câte are! Eu de ce n-am? Dar mie nu-mi trebuie. Eu sunt simplu și sărac”. Nu mi-ar strica să mă fac actor. Numai că am un singur rol și nu pot să încetez acasă, știți? Nu am nici o pauză. Actorii, după spectacole, își intră în pielea lor. Eu nu am decât o piele, și vă doresc și dumneavoastră la fel. E o șansă în plus ca să ajungem la libertate. Așadar, nu putem fi liberi, și totuși Acesta care ne făgăduiește libertatea și ne cheamă să alegem viața nu e mincinos. El Își ține făgăduințele și le împlinește! Ce fel de existență

am? O existență limitată. Eu, ca persoană și ca om. Omul are o existență clară din momentul zămisirii până în momentul plecării din această lume. Eu am niște limite: nu sunt liberă să îmi aleg culoarea ochilor, nu pot să îmi aleg părinții, nu sunt liberă să îmi aleg genul și sunt limitată. Pe de o parte, calea vieții mele este trasată de un rând de borne care sunt liniile firii. Avem anumite trăsături, anumită cantitate de trup, de energie, într-un anumit loc ne-am născut, avem o traiectorie, deci firea lucrurilor, firea lumii și firea mea mă limitează pe o parte. Dar hai să zicem că mă consolez cu chestia asta și zic: „Și ce dacă sunt fată, dar măcar fac ce vreau, și ce dacă sunt româncă, dar măcar mă descurc, și ce dacă sunt bătrână, dar iată că mă fotografiază, mă filmează, mă mai aleg și eu cu ceva, nu? Nu sunt chiar așa de...”. Dar mai am niște borne pe partea cealaltă. Că zice: „Nu te mândri”. Cum să fac, că mă fotografiezi, și să fiu smerită, nu? „Nu fura.” Na, mai furi și tu o idee, mai furi și tu o carte, mai furi și tu un pahar de apă, una, alta, care îți trebuie. „Nu minți.” Asta-i chiar prea de tot, nu? „Nu pune mâna. Nu pofti.” Auziți, copii dragi, să nu poftești, la vecinul tău, la vecina ta, la colega ta. Să nu poftești la pâinea celuiilalt. Asta ce libertate mai e? Nici măcar așa, îngrămădiți și îngrădiți cum suntem, nu avem voie măcar să... – vorba tânărului aceluia – nu ne lasă, ne zice „nu”.

Și poate că putea să zicem că aici ne sunt îngăduite toate, adică ne e îngăduit să călcăm orice poruncă pentru că..., dar nu toate ne sunt de folos. Că uite, ne doare capul, cădem din pat și ne lovim la cap. Aici, în limitele de pe dreapta, este tocmai făgăduința ca eu să devin liber, ca